

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. XII. Concordia & consensio maxima Doctorum nostræ fidei,
duodecimum credibilitatis ejus argumentum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

mo vigesimo vitæ suæ anno cruci affixus fuit; & fœminæ imbecilles, atque infantuli, & virgunculae, quæ naturaliter vel ipso nudi ensis, aut sanguinis effusi aspectu exanimari solent, tormenta crudelissima, mortemque acerbissimam passi sunt: hoc enim certè vim divinam arguit. Unde Ecclesia in communi oratione de Virgine & Martyre dicit: *Deus qui inter cetera potentia tua miracula, etiam in sexu fragili victoriam martyrij contulisti.* Et Ambrosius lib. de Virginitatibus, paulò post initium, non immeritò sic exclamat de S. Agnete martyre, tredecim annorum: *Magna vis fidei, quæ etiam ab illa testimonium invenit ætate!*

Miraris (inquit Tertullianus) *Lucretia generositatem, quæ vim stupri passa, culcrum sibi adgit in conspectu propinquorum, ut gloriam sibi castitatis suæ pareret? Miraris Mutij fortitudinem, qui manum suam dexteram in ara cremavit, ut hoc factum ejus fama haberet? Miraris Regulum Romanorum ducem, qui captus à Carthaginiensibus, cum se unum pro multis Carthaginiensibus compensari noluisse, maluit, hostibus reddi, & in arca genus, stipatum undique extrinsecus clavis transfixus, tot Cruces sensit? Mirare potiùs de Christianis unius virginis Agnetis constantiam. Hæc* (subdit Ambrosius) *tredecim annorum, pro Dei defensione martyrium passa est. Hæc inter cruentas carnificum impavida manus, hæc stridentium gravibus immobilis tractibus catenarum, nunc furentis mucroni militis totum offerre corpus, mori adhuc nescia, sed parata: vel si ad aras invitata raperetur, tendere Christo inter ignes manus, atque in ipsis sacrilegis focis, trophæum Domini signare victoris &c.*

268. Denique in Christianis Martyribus considerandum est, quod illi non tantum tenuere eadem dogmata quæ docet Ecclesia, verum etiam ex illis hausere martyrij sui constantiam, puta ex reali manducatione Corporis Christi, & potatione sanguinis ejus, ut docent Cyprianus in serm. de Cœna Domini, & Augustinus super Psal. 22. ubi sic ait: *Hoc Calice inebriati erant Martyres, quando ad passionem euntes, suos non agnoscebant, non uxorem sentem, non filios, non parentes, & gratias agendo dicebant, Calicem salutaris accipiam.* Et Tract. 84. in Joan. dicit Martyres effundentes suum sanguinem pro Christo, quæ de mensa Dei acceperant, pariter Domino reddidisse: Sed manifestum est quod realiter fuderunt suum sanguinem, & reddiderunt Christo: Ergo pariter Christi Sanguinem biberant realiter, & non solum figurativè, ut docent hujus temporis hæretici.

269. Quod Cyprianus & Augustinus dicunt de manducatione Corporis Christi, asserit Bernardus serm. 61. in Cantica, de memoria Passionis ejus, eam scilicet mirum in modum Martyres ad patienter & alacriter toleranda tormenta adjuvasse: *Non sentiebat* (inquit) *Martyr sua, dum illius vulnera intuebatur. Stabat tripudians & triumphans, toto licet lacero corpore, & rimante latera ferro, non modo fortiter, sed & alacriter sacrum è carne sua circumspiciebat ebullire cruorem. Vbi tunc anima Martyris? nempe in tuto, nempe in petra, nempe in visceribus Jesu: si enim in suis esset visceribus, scrutans ea ferrum profecto sentiret, dolorem non ferret, succumberet, & negaret: nunc autem in petra habitans, quid mirum si in modum petra duruerit?*

§. XII.

Concordia & consensio maxima Doctorum nostræ fidei, undecimum credibilitatis ejus argumentum.

Hoc etiam argumentum efficax est ad veritatem doctrinæ Catholicæ suadendam: videtur enim omnino impossibile, ut tam diversi intellectus in tam multa dogmata convenirent, nisi ab uno aliquo supremo spiritu dirigerentur, qui mentes hominum in unitate continere posset: si cut non posset ordo universi in tanta partium diversitate diu subsistere, nisi uno divino & continuo spiritu continuarentur, ut eleganter ait Tullius. Porro tanta est inter Doctores Catholicos concordia, ut etiam diversarum gentium & nationum fuerint, diversisque sæculis & regionibus floruerint, uno tamen ore locuti videantur, juxta illud Lucæ 1. *Sicut locutus est per os Sanctorum.* Nec obstat quòd aliquando inter se pugnant videantur, & in varias & discordantes sententias ire: solum enim circa problematicas quæstiones inter eos est controversia, nulla verò circa res & mysteria fidei pugna vel dissensio; in hoc concidunt omnes, & sibi coherent. Nec mirum, cum Catholica veritas Deum pacis auctorem suum recognoscat, qui nihil in sua doctrina discors, nihil dissonum patitur: *Non enim* (inquit Tertullianus lib. de spect. cap. 23.) *amat falsum auctor veritatis: adulterinum est apud illum omne quod fingitur.*

Multos audivit D. Joannes Apocal. 14. in Cœlo cantantes, & citharizantes in citharis suis; unicam tamen ex tot discordantibus vocibus & sonis harmoniam audivit, suavissimè modulantem. Siclicet plures fuerint à Spiritu Sancto inspirati Prophetae (ait Rupertus) qui diversis modis futura cecinerunt; licet varij sint Doctores, qui diversa, imò aliquando contraria docere videntur, eorum tamen omnium voces ita inter se concordant, ut una omnino sit vox; imò ex hac diversarum vocum dissonantia, suavior efficitur harmonia & concentus.

Spiritus intelligentiæ multiplex est, ait Sapient, sed tamen unicus; multiplex, quia variae sunt Doctorum & Prædicatorum linguæ & voces; unicus, quia una est eorum doctrina, utpote ab uno spiritu inspirata: ideò Aetuum 1. dicitur, quòd plures super Apostolos apparuerunt linguæ, & dispersitæ, unus tamen sedit supra singulos eorum Spiritus, ut una illis esset fides, eademque animorum ac scientiarum consensio.

Magnum certè olim fuit divinæ virtutis miraculum, quòd ex una voce, linguarum confusione plures effecerit vociferationes; sed longè melius potentiam suam & sapientiam Spiritus Sanctus manifestat, dum plures voces ad unum redigit concentum, juxta illud: *Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia scientiam habet vocis;* in morem videlicet chori Magistri, qui vocis seu concordiae scientiam habet, & cantores ita continet, ut omnium voces in unius concentus perfectam harmoniam coeant. Unde Rupertus in Joan. appellat Spiritum Sanctum, *Doctissimum veritatis Præcentorem.* Sicut enim in Musica, & harmonico choro, in quo variae resonant voces, & ad melodiam concinunt, quædam altè modulata, sublimius personant; aliquæ profundum musices gradum infimius tenent, aliæ mediarum servant tenorem;

nec vocum diversitas harmoniam confundit, sed mirè servat, & eleganter concinnat; imò ex vocum varietate concors discordia modulatè conflatur: sic in Evangelicæ veritatis & doctrinæ concentu, licet variæ sint Doctrinæ & Prædicatorum linguæ, unus tamen est fidei, & veritatis Spiritus; ideòque licet sub varijs & dispersis linguis Spiritus Sanctus apparuerit, unus tamen ignis supra singulos sedit.

Ab hac doctrinæ concordia omnes aliæ sectæ longissimè recedunt: Plus (inquit Tertullianus lib. 2. de anima cap. 2.) *diversitatis invenies inter Philosophos, quàm Societatis, cum & in ipsa societate diversitas deprehendatur.* In eadem civitate Atheniensis, alij alia, & diversi diversa fenserunt. Epicuræi Divinam Providentiam negarunt, Stoici asseruerunt. Aristippus in voluptate corporis summum bonum collocavit. Anthyllenes in virtute animi constituit. Imò Augustinus 19. de civit. cap. 1. refert ex Marco Varrone ducentas octoginta de summo bono sententias. Item alij unum mūdum adstruebant, alij plures, alij innumerabiles, ut non immeritò illa urbs, Babylon, id est confusio, potuerit appellari, in qua nihil haberetur firmum, sed omnia contrarijs inter se erroribus distraherentur.

Nec minori discordiâ, & sententiarum, seu errorum contrarietate, inter se dividuntur hæretici, ut in antiquis notarunt Irenæus lib. 1. cap. 5. Tertullianus lib. de præscript. cap. 42. Athanasius Epist. ad Liberium, & Epiphanius hæresi 47. In recentibus autem notum est quàm multæ sectæ ex hæresi Lutheri pullulaverint, & quàm parùm coherentes loquantur in multis. Omitto innumeras Calvinistarum discordias, quas Feu-ardentius, libro cui titulus est idioma Gallico, *Entremangeries des Ministres*, fuse descripsit. Tantùm dicam, non mirum esse quod à se invicem illi dissentiant, quicum semetipsis pacem & concordiam habere nequeunt. Cocleus enim in opere inscripto, *Lutherus septiceps*, varias Lutheri à seipso dissensiones & contradictiones in omnibus ferè fidei capitibus refert; & in solo Eucharistiæ articulo triginta sex à Gasparo Saxone in tabula contra Lutherum notatæ sunt; ut certè eum spiritu vertiginis, adinstar Babylonice turris ædificatorum, actum fuisse, evidenter appareat. Coccus viginti quatuor antilogias Calvinii refert: & Nicolaus Romeus in libro qui inscribitur, *Calvini effigies*, spectaculo 9. & 10. quorum titulus, *Calvinus sibi discolor*, ostendit librum institutionum Calvinii esse centonem contradictionum, & numerat viginti primarias, & plusquam sexcentas consecutivas. Addit Andreas Duvallius, Doctor Sorbonicus, in Tractatu de fide, quæst. 1. Calvinii institutiones nunquam fuisse reculas, quin pleraque, & quidem maximi momenti, vel ab ipso cum viveret, vel à Ministris post ejus mortem, mutata sint, ut in articulo de causa peccati: in prioribus quippe editionibus, clarè & distinctè Deum peccatorum, non tantùm secundum substantiam, sed etiam secundum malitiam & deformitatem, autorem statuit; in posterioribus verò, etsi rem ipsam retineat, mollioribus tamen verbis, & aliquo pacto ambiguis, ad evadendum utitur.

Ratio autem hujus inconstantie est, quia hæresis non in divino spiritu, sed in humano fundatur, qui varijs & inconstans est, nec semper sibi coheret. Unde egregiè Dionys. cap. 14. de divin. nomin. *Vera sapientia est à multis opinionibus*

convertens, & ad unam, veram, & uniformem congregans cognitionem, & uno univoco lumine complens. Quæ verba exponens D. Thomas ibidem lect. 4. subdit: *Illi qui cognoscunt veritatem, conveniunt in una sententia: Sed illi qui ignorant, dividuntur per varios errores.* Variæ enim sunt mendaciæ falsitatisque semitæ, cum una tantùm sit via, quæ ad veritatis & sapientiæ palatium ducit, & ut egregiè Tertullianus ait: *Hæc est veritatis integritas, & quæ ei debetur disciplina plenitudo, & equalitas timoris, & fides obsequij, non mutare sententiam, non variare judicium.*

B *DISPUTATIO II.*

De Scriptura, & Traditione.

Explicato objecto fidei, agendum est de regulis quibus illud infallibiliter proponitur, ex quibus duæ sunt inanimatæ, quæ sensum suum vivâ voce explicare non possunt, nempe Scriptura & Traditio, de quibus in hac disputatione breviter differemus: tres verò animatæ & loquentes, nimirum Ecclesia, Summus Pontifex, & Concilium, de quibus paulo fusiùs agemus in sequentibus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum Scriptura Sacra sit infallibilis regula fidei?

Priusquam resolvamus hanc quæstionem, pauca de Scriptura Sacra, ejusque dignitate, utilitate, divisione, nec non de varijs ejus versionibus, præmittenda esse censuimus. De quaduplici autem ejus sensu egimus in disputatione præcæmiali ad totam Theologiam, art. 9. ad quem locum Lectorem remittimus.

§. I.

Quid sit Scriptura Sacra?

Scripturæ Sacræ nomine intelligitur Scriptura, instinctu & motione Spiritus Sancti scripta, non modò sensum, sed etiam verba dictantis, juxta illud 1. Petri 1. *Omnis prophetia Scripturæ propria interpretatione non fit. Non enim voluntate humanâ allata est aliquando prophetia, sed Spiritu Sancto inspirati locuti sunt Sancti Dei homines.* Et 2. ad Timoth. 3. *Omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum.* Unde per hoc differt Scriptura Sacra, à definitionibus Conciliorum, vel Summorum Pontificum, quod ista dictantur quidem à Spiritu Sancto quoad sensum, quando sunt definitiones de rebus fidei, non tamen quoad verba; Scriptura verò Sacra, quoad utrumque, à Spiritu Sancto dictata est. Quare frequenter legimus in Scriptura, Prophetas testari Dominum fuisse ad illos locutum: *Isaia 5. Hæc dicit Dominus exercituum: Jonæ 1. Factum est verbum Domini ad Jonam, & Jeremiæ 36. interrogantibus primatibus Hebræorum, quomodo ex Jeremiæ ore Baruch descripsisset sermones illos, respondit: Ex ore suo loquebatur quasi legens ad me omnes sermones*